

Algemene Beschouwingen Almelo Centraal - Begroting 2023

Het was al min of meer aangekondigd door het college: de begroting 2023 is voor een belangrijk deel een begroting op hoofdlijnen die nog nader moet worden uitgewerkt. Dat maakt het lastig voor de gemeenteraad om de begroting te beoordelen. In zekere zin geven we carte blanche voor budgetten die nog niet zijn ingevuld. Eigenlijk weten we niet precies waar we ja tegen zeggen, en we weten ook niet in hoeverre de raad dat in een later stadium, als de invulling bekend is, nog bij kan sturen.

Een onderliggende visie ontbreekt vooralsnog. Laten we hopen dat deze nog komt. Niet alleen een visie op verschillende deelprogramma's, maar liefst ook een samenhangende, overkoepelende visie.

Cultuur – waar is de visie, de samenhang

Ter toelichting noemen we hier het thema cultuur. Onderdeel van de begroting 2023 is het eenmalig beschikbaar stellen van 1 miljoen euro voor een fonds om een extra impuls te geven aan sport, kunst en cultuur. Dat klinkt op zich goed – Almelo Centraal is in principe altijd voor extra impulsen voor sport, kunst en cultuur, maar wat dit fonds zou moeten gaan doen, wat die 'extra impuls' nou eigenlijk betekent, of hoe zo ongeveer de verdeling is over sport, kunst en cultuur, is nog een compleet raadsel. Eigenlijk weten we niet waarmee we instemmen. Verder valt er een mooie frase te lezen over dat cultuur een middel is om participatie te bevorderen, maar ondertussen hebben we onder andere wel al jaren te maken met een steeds verdere ontmanteling van Almelo Doet Mee. Deze voorziening wordt zelfs niet eens meer genoemd in de Programmabegroting. Ook hier missen we kortom een visie, ontbreekt de samenhang.

Onevenwichtigheid en gebrek aan uitwerking

De onevenwichtigheid in de begroting, het gebrek aan uitwerking bij sommige thema's tegenover de uitgebreide uitwerking van andere thema's doet je wel afvragen waar de focus van het college ligt. Lees je bijvoorbeeld de teksten bij de programma's Sociaal en vitaal en Zorg en veiligheid dan valt op hoeveel nadruk er wordt gelegd op psychisch kwetsbare inwoners, overlastgevende inwoners, inwoners met zorgwekkend gedrag. Nu is Almelo het afgelopen jaar natuurlijk opgeschrikt door een aantal verschrikkelijke incidenten, maar we moeten er wel voor waken dat de aandacht voor deze vorm van problematiek evenredig blijft, ook in budgettair opzicht.

Maar ook de sociale paragraaf moet nog voor een groot deel worden ingevuld. Met hoe veel ambitie dat gaat gebeuren is niet helder. Er worden veel onderzoeken aangekondigd, maar onderzoeken kunnen natuurlijk geen doel op zich zijn. Voorlopig kunnen we niet anders dan afwachten tot het eerste kwartaal van 2023, als de gemeenteraad een heleboel antwoorden worden beloofd.

'Verbinding en gezamenlijkheid' – en nu de praktijk!

In de raadsbrief van 13 september over het 'Proces programmabegroting 2023 en programmaplannen' schrijft het college over het akkoord in hoofdlijnen dat ten grondslag ligt aan de coalitie. Ook schrijft het college over 'verbinding en de mogelijkheden om het programma gezamenlijk met onze stad en dorpen uit te voeren'. Het college wil de uitwerking van het coalitieakkoord vormgeven 'samen met uw raad, onze inwoners, ondernemers, corporaties, welzijn, zorg-, en onderwijsinstellingen en andere overheden vormgeven' en de 'externe partners' 'aan de voorkant' hun inbreng laten leveren.

Almelo Centraal hoopt van harte dat dit niet alleen gebeurt tot aan het eerste kwartaal van 2023, als de programmaplannen klaar moeten zijn, maar ook daarna. En vooral ook dat het niet bij mooie voornemens blijft. 'Verbinding en gezamenlijkheid' zijn mooie woorden maar kunnen in de praktijk ook hol blijken van betekenis. Laten we er met elkaar voor zorgen en dat 'verbinding en gezamenlijkheid' ook echt tot stand komen. Dat het niet alleen eigen etiketten van eigen goedkeuring zijn op het moment dat de gemeente dit uitkomt, maar dat die verbinding en gezamenlijkheid ook wederzijds echt worden ervaren.

Tot nu toe wordt in Almelo nog veel te vaak gevoeld dat inwoners best even hun zegje mogen doen, maar dat alles wat niet past in de lijn die het college, of de coalitie, voor ogen heeft, eigenlijk al bij voorbaat terzijde is geschoven. Veel gezamenlijkheid wordt daar niet ervaren.

Almelo Centraal vat de woorden van het nieuwe college over verbinding en gezamenlijkheid op als de ambitie om de dingen vanaf nu beter te doen. We vatten de raadsbrief op als een intentieverklaring van het college en zullen het college hier op blijven aanspreken.

Zo gaan we er bijvoorbeeld ook vanuit dat het college burgerinitiatieven voortaan wél serieus neemt. Als concrete casus noemen wij hier het plan van de stichting COSBO Almelo voor woningen voor ouderen op de voormalige locatie van Albert Heijn in de binnenstad. Dit is een serieus, professioneel burgerinitiatief waaraan jarenlang heel gedreven is gewerkt door zeer betrokken inwoners van Almelo. Deze groep is al langere tijd op zoek naar verbinding met het gemeentebestuur. Laat dit nieuwe college daar gehoor aan geven.

De vorm van werken rondom deze begroting, de ambitie van het college om de programmaplannen samen met partners in de stad uit te werken en vorm te geven, betekent ook een opdracht aan de gemeenteraad om te kijken hoe – uiteraard binnen de marges van praktische uitvoerbaarheid – die 'verbinding en gezamenlijkheid' in praktijk wordt gebracht. Van het college vragen wij een werkelijk open houding tijdens het proces en ook óver het proces.

Circulariteit – voorbeeld en voortouw

Nederland is in transitie naar een circulaire economie, ofwel kringlooeconomie, en heeft zichzelf de opdracht gesteld heeft om in 2050 een volledig circulaire economie te hebben: een economie waarin zoveel mogelijk duurzame hernieuwbare grondstoffen worden gebruikt, producten en grondstoffen worden hergebruikt en waarin afval niet bestaat. In 2030 moet deze kringlooeconomie al voor 50% zijn gerealiseerd. Dat is al over zeven jaar!

Dit vraagt om voortvarendheid en visie, óók van de gemeente. In de programmabegroting zien we dit helaas nog terug. Circulariteit is een 'overige prioritaire opgave' waar, zo staat er letterlijk: 'met gezond verstand' mee moet worden omgegaan.

Waar de term 'gezond verstand' valt, zijn tegenzin, weerstand of wegstappen meestal niet ver weg. We hopen maar dat dat in dit geval niet zo is, en dat het hier slechts om een ongelukkige formulering gaat – maar helaas hebben we niet meer dan deze formulering. Graag zien wij een gemeente die op een positieve, energieke beeld het voortouw neemt bij de overgang naar circulariteit. Deze transitie móéten we uitvoeren, het is een opdracht die we met z'n allen elkaar delen in Nederland.

Het afvalbeleid dat Almelo de afgelopen jaren heeft gevoerd, biedt in dezen helaas niet veel hoop of houvast. Onlangs nog konden we lezen dat Almelo opnieuw ontzettend slecht scoort op het gebied van restafval; de inwoners van Almelo zijn gemiddeld zelfs méér restafval gaan produceren. Een treurig resultaat, dat natuurlijk alles te maken heeft met een draagvlak dat nota bene is versterkt (of misschien zelfs veroorzaakt) door bestuurders en politici die uit populistische motieven het eigen, lopende beleid voortdurend hebben lopen ondermijnen.

Hoog tijd dus voor een inhaalslag. Hoog tijd om nu het voortouw wel te nemen en als overheid het goede voorbeeld te geven.

Laten we in Almelo dus razendsnel beginnen aan een inhaalslag en circulariteit serieus nemen. Want circulariteit gaat om veel meer dan veranderingen in de dagelijkse afvalketen.

Bedrijven en woningbouw

Circulariteit gaat ook in belangrijke mate over een andere manier van bouwen, over de losmaakbaarheid van bedrijfspanden bijvoorbeeld, maar circulariteit kan ons ook anders – beter – laten kijken naar hoe we om willen gaan met de uitbreiding van bedrijventerreinen en nieuwe gronduitgiften. Op het gebied van energietransitie pleiten wij voor de ambitie alle nieuwe bedrijfs- en overheidsgebouwen energiepositief te laten zijn.

Op het gebied van woningbouw zijn grote plannen in de maak om op korte termijn veel extra woningen te bouwen. Die opgave op korte termijn kan op gespannen voet komen met de volhoudbaarheid op lange termijn. Het is van groot belang dat de gemeente Almelo hoge kwaliteitseisen stelt, zowel wat betreft flexibiliteit en herbruikbaarheid, als wat betreft de kwaliteit van het wonen, van de woningen zelf.

Een visie op volhoudbaarheid – een verhaal voor verbinding

Almelo heeft een visie nodig op circulaire economie, op een volhoudbare economie. Het is bovendien zinnig om dat belangrijke idee van volhoudbaarheid nog breder door te trekken

en te denken over een volhoudbare samenleving. Het idee van een volhoudbare samenleving, hoe die eruit zou kunnen zien en wat we met z'n allen zouden kunnen doen en laten om die te bereiken kan een kader, een verhaal bieden voor de verbinding en betrokkenheid waar ook het college naar op zoek is.

Tallose vraagstukken en thema's kunnen vanuit de notie van volhoudbaarheid worden beantwoord en bediscussieerd.

Denk aan de inrichting van wijken, de samenstelling van functies en voorzieningen, hoe welzijn, gezondheid en recreatie daarin een plek kunnen hebben, het vormgeven en versterken van gemeenschappen, het stimuleren van goed beheer van de (liefst groene) leefomgeving. Denk aan hoe we Almelo Waterstad verder vorm kunnen geven, met oog voor klimaatbestendigheid, kwaliteit van wonen en verblijven, en dus ook met investeringen die werkelijk waarde hebben voor zo veel mogelijk inwoners, en dus niet bijvoorbeeld met het weggooien van 12 miljoen euro in het bevaarbaar maken van het kanaal Almelo-Nordhorn. En denk zeker ook aan de binnenstad die (weer) een plek moet worden waar je naar toe gaat om elkaar te ontmoeten met cultuur en gezelligheid, waar naast een winkelhart ook meer en beter ruimte wordt gegeven aan wonen en werken; een meer levendige ruimte met veel meer groen – vooral bomen – die het verblijven veel fijner maakt en ook bestand is tegen hittestress.

En denk ook aan Almelo's positie en reputatie in de regio. Het samenwerken met andere steden moet voorop staan, het elkaar versterken, niet het elkaar beconcurreren.

Niet kortzichtig handelen en denken

Almelo is toe aan een omslag in denken, een omslag in houding: we moeten weg van het kortetermijndenken, van de kortzichtige kortetermijninvesteringen en het (politiek) scoren met 'gemakkelijke' en verondersteld 'populaire' oplossingen.

Megastal

Weg ook van de al te grote obsessie met het jaarlijkse huishoudboekje waardoor het bijvoorbeeld niet mogelijk is om een volstrekt onwenselijke ontwikkeling als de bouw van een nieuwe megastal bij Aadorp te voorkomen. Het kortetermijnbezwaar van de kosten van de afkoop van de betreffende ondernemers weegt namelijk niet op tegen het langetermijnvoordeel dat je ermee bereikt. Laten we wat de megastal betreft ons financiële verlies nemen, dat tenslotte het gevolg is van ons eigen historische beleid, en daarmee voor de komende decennia een heleboel ongemak en overlast voorkomen. Het voorkomen van de megastal is een investering in samenleving en omgeving en zou eigenlijk een heel gemakkelijke politieke keuze moeten zijn.